

Березовська Юлія Андріївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
факультету забезпечення оперативно-
службової діяльності Національної академії
Державної прикордонної служби України
ім. Богдана Хмельницького
Науковий керівник:
доцент кафедри психології, педагогіки
та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної
прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького, доктор педагогічних
наук, доцент **Шумовецька С. П.**

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОЗНАКА ТА ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ

Сьогодні стає все більш очевидним, що жодна сфера діяльності людини не може обійтися без використання мовних ресурсів, які зосереджують досвід і знання попередніх поколінь конкретних мовних спільнот. Актуальність міжкультурної комунікації загалом та її дослідження у мовознавстві й соціології у наш час зумовлена зростанням глобалізації та інтеграції.

Міжкультурна комунікація – наука, яка вивчає особливості вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних спільнот [1, с. 9]. Виникнення міжкультурної комунікації, як і більшості наук, зумовлене потребами суспільства. Її витоки сягають найдавніших часів, коли людям доводилося встановлювати різні контакти з чужинцями, що потребувало певних знань про міжкультурні відмінності. Пізніше, із налагодженням дипломатичних відносин, інформація про національно-культурні особливості різних країн стала складником професійної міжнародної діяльності. Особливої актуальності навички у сфері міжкультурного спілкування набули в часи інтенсивного розвитку міжнародних контактів, з 70-тих років ХХ ст.

Об'єктом міжкультурної комунікації є спілкування представників різних національних і лінгвокультурних спільнот, а предметом – усталені в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, типові моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали тощо. Завданням міжкультурної комунікації є формування знань про різні народи та культури задля унеможливлення міжетнічних і міжкультурних конфліктів та створення комфортних умов для спілкування в різних сферах та життєвих ситуаціях.

Знання мови іншого народу – суттєвий складник міжкультурної комунікації і найперший крок до налагодження успішного спілкування між представниками різних націй і культур. Нетактовне для певної культури звертання до людини через незнання мовних особливостей може звести нанівець усі спроби налагодити контакт ще до його початку. Помилкове вживання міжмовних омонімів може спричинити непорозуміння, комічні ситуації, а часом навіть конфлікти.

Знання мови і володіння нею – це не тотожні поняття. Володіння мовою, тобто здатність вільно говорити й розуміти, мислити за допомогою мови, є природним явищем, універсальною властивістю, якої змалку набуває людина і більшою мірою робить це автоматично, на межі свідомого й підсвідомого. Знання мови – це вже цілком усвідомлене сприйняття мови як скарбниці певних знань про людину і світ, що виявлені в лексиці, фразеології, граматиці. Усвідомлене й глибоке знання про мову або мови формується найчастіше через порівняння. Знання мов у цьому сенсі слугує першоджерелом знань про національно-культурні особливості різних народів, формує міжкультурну компетентність, без чого неможливе досягнення взаємоповаги та порозуміння.

Іноземна мова сьогодні стає інструментом полікультурного розвитку особистості, засобом, що забезпечує людині її інтеграцію до нового суспільства, до нової суспільної ситуації. Введення елементів культури як елемента викладання іноземної мови є необхідною потребою сьогодення, оскільки усвідомлення та виокремлення ознак відмінностей різних культур, толерантне ставлення до цих відмінностей стимулює лінгвістичний, когнітивний та соціальний розвиток студентів [2].

Сучасному суспільству потрібні вже не просто знавці кількох мов і перекладачі, а спеціалісти широкого профілю, що обізнані із особливостями міжнародного й міжкультурного спілкування. Усебічне оволодіння іноземною мовою сприятиме мобільності українських фахівців у Європі й відповідатиме міжнародним уявленням щодо їхніх основних компетенцій. Сьогодні міжкультурне спілкування стає полігоном у сфері культури, туризму, мистецтва, побуту тощо. Підвищуючи іншомовну міжкультурну компетентність, людина підвищує і власну професійну компетентність. Вивчення іноземної мови набуває культурологічного сенсу, оскільки майбутній фахівець «нового типу», який володіє іноземною мовою, має можливість працювати на міжнародному рівні, пізнавати іншу культуру та осмислювати власні етнокультурні джерела.

Отже, зі зростанням глобалізаційних процесів, поширенням міжнародних контактів, інтернаціоналізацією суспільства загалом змінився і характер спілкування, актуалізувавши важливість міжкультурної комунікації. Налагодження ділових і дружніх контактів із представниками інших держав передбачає не лише володіння іноземними мовами, але й вивчення їхніх етнічних і культурних

особливостей. Набуття навичок міжкультурної комунікації є необхідною потребою сьогодення, допомагає краще пізнати відмінності різних культур, досягати вищого рівня взаєморозуміння.

Список використаних джерел

1. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 288 с.
2. Oliynyk T. I. Raising cross-cultural awareness through English language teaching. *Іноземні мови*. 2008. № 4. С. 29–32.

Васильченко Софія Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Національного університету «Запорізька
політехніка»

Науковий керівник:

доцент кафедри українознавства та загальної
мовної підготовки Національного
університету «Запорізька політехніка»,
доктор філософії у філологічних науках,
доцент *Онуфрієнко Г. С.*

**НОВА Й АКТУАЛІЗОВАНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
ЛЕКСИКА В МАСМЕДІЙНИХ ДЖЕРЕЛАХ СУЧАСНОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Поняття «нове» в мові відносно поняття «усталене» в мові детермінується універсальною категорією «час». Еволюціонування соціуму на різних локаціях і нові умови його розвитку, нова парадигма суспільства, нові поняття обов'язково викликають і відповідні зміни в лексичній системі мови, динамізуючи її та імпульсуючи появу нової лексики. Це потребує комплексного дослідження нових лексем, створення словників неологізмів, що в цілому позначається на результатах розвитку неології як прикладної науки. Мовна природа неологізмів, тенденції лексичної неологізації та критерії систематизації неологічного матеріалу – об'єкт дослідницької уваги в наукових дослідженнях таких українських мовознавців, як Г. Віняр, Д. Мазурик, О. Нелюба, Г. Онуфрієнко, Л.Симоненко, О. Стишов, О. Тищенко, Л. Туровська та ін. У наукових працях визначено, зокрема, провідні тенденції сучасної міжмовної взаємодії при творенні досить великого і затребуваного нині масиву неологізмів гібридної мовної природи [2], проаналізовано нові терміни юридичної сфери [3], проілюстровано новітню політичну лексику [1]. Поява лексичних інновацій в мові – процес перманентний, хоча відбувається з різною швидкістю в різні історичні періоди, з різних причин, мотивується різними змінами та подіями, має різні результати в різний час та потребує лексикографічної фіксації. Його перебіг пов'язаний із суспільними, політичними, економічними змінами і залежить від їх важливості для носіїв мови. За академічною дефініцією загальноюмовні